

Buněčné inkluze

Inkluze jsou součástí cytoplazmy, které může nebo nemusí ohraničovat membrána.

Funkce

Inkluze akumulují některé metabolity nebo depozita různých látek (např. pigmentů). Mohou obsahovat i některé enzymy, které ale nezasahují zásadním způsobem do metabolických pochodů v buňce a jsou aktivovány až mimo ni. Obvykle nejsou trvalou součástí cytoplazmy buňky.

Rozdělení

Lipidové inkluze

Většinou se vyskytují v buňkách jako lipidové kapénky. Jsou homogenní, mají středně elektronově denzní obsah a mohou být ohraničeny membránou, která se ale většinou rozpadá. Svůj tvar udržují díky vimentinovým intermediálním filamentům. Nacházíme je především v buňkách tukové tkáně, kůry nadledvin či v jaterních buňkách.

Sacharidové inkluze

Vyskytují se ve viditelné formě v buňkách ve formě glykogenu. Glykogen se vyskytuje jako elektronově denzní partikule nepravidelných tvarů o průměru asi 20 nm. Partikule se označují jako β granula, která se shlukují a vytváří rozety, které nazýváme α granula.

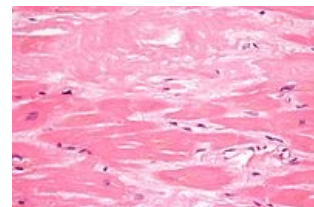
Proteinové inkluze

Většinou se vyskytují v buňkách ve formě sekrečních granul, která mají průměr 0,2–2 μm , jsou ohraničena membránou a jsou periodicky uvolňována nebo vyprazdňována do extracelulárního prostoru. K proteinům, které tvoří základ sekrečního materiálu, se váží i molekuly sacharidů. V sekrečních granulech mohou být přítomny také látky (např. trávicí enzymy a proenzymy), které mohou poškodit cytoplazmu buňky, tato granula nazýváme jako zymogenní.

Depozita různých barevných substancí (pigmentů)

Exogenní pigmenty

Do buněk mohou pronikat ze **zevního prostředí** různé partikule prachu, které se dostávají inhalační cestou k orgánům dýchacího systému, např. uhelný prach a partikule obsahující kovy (zejména železo). Potravou mohou do buněk také pronikat pigmenty. V první řadě karoten, který díky své afinitě k tukům zbarvuje tukové kapénky adipocytů do oranžova.

Lipofuscinová granula v myokardu

Endogenní pigmenty

Produkty vlastního organismu a dělíme je na autogenní a hematogenní.

Autogenní pigmenty

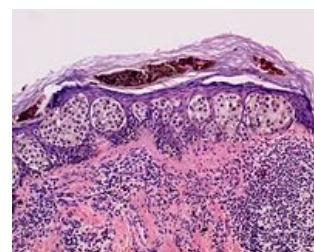
Melanin – produktem melanocytů, vyskytuje se ve formě elektronově denzních granul, je černý nebo hnědočerný a najdeme ho v buňkách kůže a v sítnici oka.

Lipofuscin – žlutohnědý pigment, který tvoří nahromadění reziduálních tělísek v buňkách. Jeho množství přibývá v buňkách s věkem („pigment z opotřebování“).

Hematogenní pigmenty

Produkty rozpadu hemoglobinu.

V buňkách z těchto látek nacházíme hemosiderin, který je rezavě hnědý a vyskytuje se v membránou ohraničených granulech, která se označují siderozómy. Obsah siderozómů tvoří nestejnorodá směs feritinu, lysozomálních enzymů, sacharidů a lipidů.

Melaninová granula u povrchově se šířícího melanomu

Odkazy

Související články

- Organely
- Buňka

Použitá literatura

- VAJNER, Luděk, Jiří UHLÍK a Václava KONRÁDOVÁ. *Lékařská histologie. 1, Cytologie a obecná histologie*. 1. vydání. Praha : Karolinum, 2010. 110 s. ISBN 978-80-246-1860-9.